

Huvudansökan, kandidatprogrammet i teologi och religionsforskning

Urvalsprov 22.5.2019 kl. 9.00–13.00

Skriv ditt namn och dina personuppgifter med tryckbokstäver.

Skriv ditt namn med latinska bokstäver (abcd...), inte till exempel med kyrilliska bokstäver (абвгд...).

Om du inte har en finländsk personbeteckning, skriver du istället din födelseid.

Skriv dina personuppgifter på alla provpapper.

Efternamn	
Förnamn (alla)	
Personbeteckning	
E-postadress	
Telefon	

Kontrollera med hjälp av sidnumren att du har fått alla sidor.

Skriv din namnteckning i fältet nedan för att visa att du har kontrollerat ovan nämnda saker.

Namnteckning	
--------------	--

Om du vill att dina provsvar bedöms, lämna det nedanstående fältet tomt.

Om du inte vill att dina provsvar bedöms, skriv följande text i fältet nedan: "*Jag vill inte att mina provsvar bedöms*". I detta fall får du noll poäng i provet.

Att avstå från bedömning	
--------------------------	--

Läs noggrant igenom alla anvisningar

- Kontrollera att ditt provkompendium utöver titelbladet och anvisningarna (s. 1–2) innehåller följande sidor:
 - provfrågor och svarsfält (s. 3–8)
 - en separat materialdel (s. 9–22)
 - ett konceptpapper för egna anteckningar
- Svara på frågorna klart och tydligt så som det står i boken eller materialet. Var noggrann med att svara på varje fråga utgående från rätt material. Du kan få 0,25–0,5 poäng för ett tydligt framställningssätt, språkriktighet och en välstrukturerad essä.
- Skriv dina provsvar på finska eller svenska. Svar som har skrivits på andra språk bedöms inte.
- Skriv varje svar på strecket i frågans svarsfält. Du får skriva endast en rad text på varje svarsrad. Anteckningar som skrivits utanför svarsfältet beaktas inte i bedömningen.
- Skriv med blyertspenna och med tydlig handstil. Otydliga anteckningar bedöms enligt det alternativet som ger minst poäng.
- Du kan planera dina svar och skriva egna anteckningar på konceptpappret. Anteckningarna på konceptpappret beaktas inte i bedömningen. Du har fått ett konceptpappersark. Du kan få mera konceptpapper av övervakaren.
- Placera ditt provmaterial så att deltagare som sitter nära dig inte kan se dina svar och anteckningar.

Poäng

Urvalsprovet bedöms på skalan 0–30 poäng. Poängen fördelar sig på följande sätt mellan provets olika delar:

Del	Du kan få	Du kan bli antagen bara om du får
1	0–10 poäng	minst 2 poäng
2	0–10 poäng	minst 2 poäng
3	0–10 poäng	minst 2 poäng
Totalt	0–30 poäng	minst 12 poäng

Om du låter bli att besvara ett av provavsnitten eller får färre än minimipoäng för ett avsnitt, bedöms inte dina svar i de övriga avsnitten.

När du vill lämna in ditt prov

Kom ihåg att skriva din namnteckning på provkompendiets titelblad, samt ditt namn på alla sidor där detta begärs. När du går för att lämna in provet, ta med alla dina saker från din plats. Lämna in alla papper, också konceptpappret även om du har lämnat vissa eller alla uppgifter obesvarade. Bevisa din identitet när du lämnar in provpappren. Övervakaren antecknar att du deltagit i provet samt lämnat in provpappren i deltagarlistan. Övervakaren kan ge dig ett separat intyg över att du deltagit i provet om du behöver ett sådant.

DEL 3.

Frågor som gäller artikeln *Rysk Antikrist och farliga trolltrummor – religion och rashat i Finland* (Minna Heimola 2017), som delas ut under urvalsprovet (material 2, s. 11–22).

Överskrid inte det streckade svarsutrymmet. Text som överskrider svarsutrymmet kommer inte att beaktas vid bedömningen.

3.1 Enligt Heimola var russofobin i början av 1900-talet inte endast politiskt motiverad utan även rasistisk. Hur motiveras påståendet i artikeln? (0–2 p)

3.2 Hur tolkade antiryska finländare påbudet om kärlek till fiender i Matteusevangeliet (5:43–45) i relation till ryssar? (0–2 p)

3.3 På vilket sätt användes Bibeln för att motivera samefientligheten under ortodoxins tid? (0–3 p)

3.4 I André Swanströms artikel i förhandslitteraturen nämns att Ensio Pihkala kämpade för Stor-Finland. Diskutera Pihkalias drömmar om ett Stor-Finland samt verksamheten i de tyska SS-trupperna i ljuset av Heimolas artikel. (0–3 p)

Arvosteluperusteet

OSA 1.

Kysymys ennakkolukemiston artikkelista Fasismi ja uskonto suomalaisten SS-pastorien ajattelussa ja toiminnassa (Andre Swanström, 2017). Millaisia huomioita Swanström esittää artikkelissaan Mauno Jokipiin vuonna 1968 ilmestyneestä teoksesta *Panttipataljoona*?

Vastauksen tulee olla esseemuotoinen (10 p). Älä ylitä viivoitettua vastaustilaa. Vastaustilan ylittänyttä tekstiä ei oteta arvostelussa huomioon.

Mallivastaus

Suomalaisia SS pastoreita koskeva määrältään vähäinen tutkimus noudattelee Mauno Jokipiin muotoilemaa kaavaa. Jokipii käytti tutkimuksessaan Kalervo Kurkilan päiväkirjastaan koneella puhtaaksi kirjoitettua versiota, mistä syntyy Swanströmin mukaan merkittävä lähdekriittinen ongelma. Kumpikaan SS-pastoreista ei nouse *Panttipataljoonassa* merkittävään osaan. Teos keskittyy hyvin pitkälle puhtaasti sotahistorialliseen näkökulmaan jättäen ideologisen näkökulman, uskonnosta puhumattakaan, marginaaliseen rooliin.

Käsitellessään eversti Hilmar Wäckerlen surmaamista ja sitä seuranneita SS joukkojen kostotoimia Jokipii ei Swanströmin mukaan ole löytänyt tapahtumille suomalaisia silminnäkijöitä ja perustaa kertomuksensa ”suupuheina liikkuneisiin juttuihin.” Ensio Pihkalan päiväkirjasta Jokipii olisi saanut silminnäkijäkertomuksen teloituksille. Viitaten Antero Holmilan artikkeliin Swanström toteaa, että Jokipii pyrkii antamaan suomalaisista SS miehistä mahdollisimman hyvän kuvan.

Swanström huomioi, että Ensio Pihkalan päiväkirjamerkinnot muuttavat puhtoista kuvaa, minkä Jokipii pyrkii antamaan kenraali Steineristä. Jokipiin haastattelussa Kalervo Kurkiala ei sodan jälkeen muistanut tarkkoja yksityiskohtia siitä, kenen aloitteesta hänet siirrettiin SS joukkoihin. Kuvatessaan SA johtaja Becherin ja Kurkialan tapaamista joulukuussa 1941 Jokipii yrittää verbivalinnoilla muuttaa kuvaa tilanteesta. Jokipii yrittää teoksessaan myös suojella Kalervo Kurkialan mainetta pimittäen tietoja hänen suhteestaan kansallissosialismiin käsitellessään Kurkialan ylennystä. Jokipii jätti Kurkialan pyynnöstä mainitsematta *Panttipataljoonassa* tapaamisensa Himmlerin kanssa Gross Garntenissa. Tämä asettaa Jokipiin motiivit ja tutkijan objektiivisuuden Swanströmin mielestä erittäin kyseenalaiseen valoon. Swanströmin mielestä Jokipii myi tutkijan etiikkaansa SS miesten maineen varjelemiseksi. *Panttipataljoonassa* on kauttaaltaan SS miesten epäpoliittisuutta korostava tendenssi.

Asiatiedon ohella arvostelussa on kiinnitetty huomiota vastauksen rakenteeseen ja kieliasuun.

OSA 2.

Kysymys ennakkolukemiston artikkelin Voiko mies antautua Jumalalle? (Teemu Ratinen, 2016) pohjalta. Kuvaille, miten Ratisen esittelemät kaksi maskuliinisuuden ja jumalasuhteen vuorovaikutuksen muotoa näkyvät oheisissa teksteissä A ja B (aineisto 1, sivut 9–10).

Vastauksen tulee olla esseemuotoinen (10 p). Älä ylitä viivoitettua vastaustilaa. Vastaustilan ylittänyttä tekstiä ei oteta arvostelussa huomioon.

Mallivastaus

Teemu Ratinen tarkastelee artikkelissaan maskuliinisuuden rakentumista kirkossa psykologisoituneen uskonnollisuuden aikakaudella. Ratinen kuvaa 1900-luvulla tapahtunutta psykologisoitumiskehitystä, jossa ankaran Jumalan tilalle tuli terapeutin Jumala. Ratinen esittää kaksi erilaista jumalasuhteen muotoa, jotka rakentavat maskuliinisuutta eri tavoin. Ensimmäinen tukee vallitsevaa hegemonista maskuliinisuutta ja pitää yllä miesvaltaista kulttuurista järjestystä. Hegemonisella maskuliinisuudella tarkoitetaan tietyssä ajassa ja paikassa vallitsevassa asemassa olevaa maskuliinisuuden ihannetta. Tässä jumalasuhteen mallissa nainen on miehen alamainen. Teksti A ylläpitää patriarkaalista järjestystä esittäessään, että miehen on toimittava perheen päänä. Tekstissä A sukupuoli esitetään erilaisiksi ja toisilleen vastakohtaisiksi. Teksti näkee sukupuolten välisen eron luonnolliseksi, toisin kuin sukupuolentutkimuksessa, jossa sukupuolta pidetään kulttuurisesti rakentuneena ilmiönä. Miehen ja Jumalan välinen suhde on homososiaalinen, eli kahden miehen välinen ei-seksuaalinen suhde, jossa nainen toimii välittäjänä. Tällainen suhde näkyy tekstissä A, jossa mies osoittaa kuuliaisuutta Jumalalle rakastamalla vaimoaan. Ensimmäiseen jumalasuhteeseen kytkeytyy ihanne seksuaalisesta puhtaudesta, mikä on ristiriidassa kulttuurin miehiltä edellyttämän seksuaalisen suoriutumisen ihanteen kanssa. Ristiriita saa hahmon kiusauksina, jotka vain tosimities voi selittää. Tällainen näkemys seksuaalisista houkutusista kiusauksina löytyy tekstistä A. Ensimmäisen jumalasuhteen Jumala on ankaran Hallitsijan hahmoinen. Tällainen kuva Jumalasta näkyy tekstissä B, jossa kirjoittaja tuntee olonsa ahdistuneeksi ja läpeensä syntiseksi.

Toinen Ratisen esittelemä jumalasuhteeseen edellyttää ihmiseltä oman heikkouden tunnustamista ja rakastetuksi antautumista. Jumala on terapeutin hahmo, ”Kosminen terapeutti”. Tällainen jumalasuhteen muoto on potentiaalinen uhka maskuliinisuuden näkökulmasta, koska hegemoniseen maskuliinisuuteen kuuluu erottautuminen tunteista ja feminiinisiksi miellettyistä asioista. Terapeutin jumalasuhteeseen muistuttaa rakastavien välistä suhdetta ja rakentaa outoa, queeriä, miehuutta. Samalla se antaa miehelle mahdollisuuden olla oma itsensä, jos mies kokee kuten tekstin B kirjoittaja, ettei hän pysty täyttämään heteromaskuliinisuuden mittaa. Jumala on armollinen, kuten tekstin B kirjoittaja oivaltaa naisterapeutin kanssa käymiensä keskustelujen jälkeen. Myös tekstissä A pilkahtaa terapeutin Jumala, jonka viesti on lohdullinen: mies on luotu arvokkaaksi. Kuva rakastavasta Jumalasta ei ole sidoksissa kirkkoon. Tekstin B kirjoittaja kokee Jumalan hyväksyvän hänet, vaikka kirkon opetus ei puhuttele häntä. Tällainen Jumala kannustaa kohti sisäistä kasvua ja aidon minuuden löytämistä, minkä seurauksena B-tekstin mies kokee saavansa olla sellainen kuin on.

OSA 3.

Kysymyksiä kokeessa jaetusta artikkelista *Venäläinen antikristus ja vaaralliset noitarummut – uskonto ja rotuviha Suomessa* (Minna Heimola, 2017).

3.1 Heimolan mukaan suomalainen venäläisvastaisuus ei 1900-luvun alkupuolella ollut ainoastaan poliittisesti motivoitua vaan myös rasistista. Miten väitettä perustellaan artikkelissa? (0–2 p)

Mallivastaus

Heimolan mukaan venäläisyys ja poliittinen bolsevismi samastettiin, jolloin ennakkoluulot eivät enää rajautuneet poliittisiin kantoihin. Aidosta rasismista todistaa, että myös poliittisesti porvarillisiin venäläisiin ja venäläis-suomalaisten parien lapsiin kohdistettiin vihaa. Samoin suomalaisten sosialistien ajateltiin saaneen jonkinlaisen ”venäläisyyden tartunnan”. Venäläisiä ei pidetty eurooppalaisina vaan heidät miellettiin jonkinlaisen alemman aasialais-slaavilaisen rodun edustajiksi ja bolsevismia alettiin pitää tämän alemman venäläisen rodun tunnusmerkkinä.

3.2 Miten venäläisvastaiset suomalaiset tulkitsivat Matteuksen evankeliumin vihollisrakkauden käskyä (5:43–45) suhteessa venäläisiin? (0–2 p)

Mallivastaus

Erityisesti Akateemisen Karjala-seuran piirissä vihollisrakkauden käskyn ei katsottu koskevan venäläisiä, koska näitä ei pidetty enää ihmisinä. Epäinhimillistämistä edesauttoivat ajatukset venäläisistä Ilmestyskirjan ja Johanneksen kirjeiden kuvaamina Saatanan ja Antikristuksen joukkoina. Venäläisiä ei aina pidetty ihmisinä vaan petoina. Eräissä tulkinnoissa vihaa myös pidettiin rakkauden välttämättömänä ja luonnollisena käänttöpuolena ja ajateltiin, että rakkaus kotimaahan johtaa sen vihollisten vihaamiseen. Arkkipiispa Kaila kehotti rukoilemaan vihollisotilaiden puolesta. Kailankin oletuksena oli, että vihollinen oli ”hairahtanut” ja parannuksen tarpeessa.

3.3 Miten puhdasoppisuuden ajan saamelaisvastaisuutta perusteltiin Raamatulla? (0–3 p)

Mallivastaus

Puhdasoppisuuden aikana Matteuksen evankeliumin lähetyskäsky motivoi suomalaisia kääntymään saamelaisia kristinuskoon. Saamelaista uskonnonharjoitusta pidettiin näin ”epäjumalanpalveluksena”, josta tuli kääntyä pois. Saamelaisten katsottiin rikkovan Kymmenen käskyn kieltoa palvella muita jumalia sekä Vanhan testamentin noituuden ja ennustamisen kieltoja. Noituutena pidettiin erityisesti rumpujen käyttöä, mihin maallinenkin valta Raamatun nojalla puuttui. Raamatullisia perusteluja saamelaisvastaisuudelle löydettiin myös Uudesta testamentista, varsinkin Ilmestyskirjasta, jonka vastakkainasettelua kristittyjen ja pakanamaailman välillä sovellettiin omaan aikaan.

3.4 Ennakkolukemistoon kuuluneessa André Swanströmin artikkelissa mainitaan Ensio Pihkalan taistelleen Suur-Suomen puolesta. Tarkastele Pihkalan Suur-Suomi-haaveita ja toimintaa SS-joukoissa Heimolan artikkelin valossa. (0–3 p)

Tämän kysymyksen kohdalla on annettu pisteitä erilaisista – perustelluista – tulkinnoista Swanströmin ja Heimolan artikkelien pohjalta.

Mallivastaus

Ensio Pihkalan haave Suur-Suomesta liittyy vahvasti antibolsevismiin ja venäläisvastaisuuteen, jota Heimolan artikkeli kuvaa. Bolsevismin vastustaminen innoitti suomalaisia sotilaspastoreita ja sitä pidettiin Suomea ja Saksaa yhdistävänä ”korkeana päämääränä”. Tilanne muuttui Pihkalan osalta haastavaksi, kun hän alkoi suhtautua kriittisesti saksalaiseen ideologiaan ja toimintaan. Voidaan ajatella, että Pihkala koki ristiriitaa venäläisvastaisuutensa ja kansallissosialismin kritiikkensä välillä. Swanströmin mukaan juuri bolsevismin vastustus kuitenkin motivoi Pihkalaa kestävämpään tilanteeseen, jossa kansallissosialistien joukossa taistelemisen alkoi herättää moraalista ahdistusta.